

Oslo

Rusken

Elverusken Akerselva 2025

Innhold

1	Innledning	3
1.2	Biologisk mangfold i Akerselva.....	4
2	Gjennomføring av aksjonen.....	5
2.1	Mål og metode	6
2.2.	Resultater	7-8
2.3.	Bilder	9-12
3	Omtaler av aksjonen	13

Innledning

I kampen for en renere Oslofjord rydder Rusken Oslos elver årlig. Elverusken ble startet i 2017 med ryddeaksjon i Akerselva, og har siden blitt utvidet til Alnaelva. I mai arrangerte vi nok en aksjon i Akerselva.

Årlig ryddeaksjon

Elverusken Akerselva blir gjennomført årlig på forsommeren. Aksjonen utføres i samarbeid med studenter fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Kirkens bymisjon, Akerselvas Venner, Oslo Elveforum, Oslofjordens Friluftsråd, Oslomarkas Fiskeadministrasjon (OFA), Bymiljøetaten og Bymiljøetatens entreprenører for området; NCC.

Base i Nedre Foss Park

Etter å ha funnet mye avfall under fjorårets Akerselva-aksjon valgte vi for å gå for samme lokasjon i år: Nedre Foss Park. I år fikk vi også besøk av Byråd for miljø- og samferdsel, Marit Veia, som ble med på en liten plukkerunde. Årets ryddere gikk hovedsakelig nedover elva mot Vaterland, men ryddet også området rundt basen. NCC hadde med seg pram for å hente opp søppel som hadde havnet i elven. Vi var rundt 40 personer som ryddet denne dagen.

Bakgrunn

Rusken er Oslo kommunes tiltak for en ren, ryddig og trivelig by. Bakgrunnen for initiativet til Elverusken er knyttet opp mot det internasjonale engasjementet mot forurensning av plast i havet som for alvor oppstod i 2017, etter at flere dødssyke hvaler ble funnet med magesekken full av plast. Ruskensekretariatet tok derfor et initiativ til etableringen av et lokalt tiltak mot forsøpling i vassdrag, der målet har vært å samle inn og dokumentere forsøpling i byens mest urbane elv. Elverusken er også utvidet til Alnaelva, som vi rydder hver september, og andre elver og bekker, for eksempel Hovinbekken.

Øverst: Rydding ved Ankerparken.
Nederst: Byråd for miljø og samferdsel, Marit Veia, med Ruskengeneral Jenny Krohn.

1.2

Biologisk mangfold i Akerselva

Den nedre delen av Akerselva består av brakkvann, og man kan derfor finne både saltvanns- og ferskvannssarter her. Flyndre, laks, ål og strandkrabbe er noen av artene man kan finne i denne delen av elva.

Fra Elgsletta til Vaterland og ut mot Bjørvika-Bispevika preges den åpne delen av Akerselva av innsig av saltvann som blandes med ellevannet, og vannet her kan karakteriseres som brakkvann.

En del saltvannsarter som skrubbe (flyndre), strandkrabbe og tanglus (små krepsdyr) tåler brakkvann og kan derfor finnes i denne nedre delen av elva. Likeledes tåler en del ferskvannsarter som abbor og gjedde brakkvann og kan også overleve her.

Laks, sjøørret og ål vandrer først oppover elva

For laks, sjøørret og ål er dette stort sett kun en transportetappe. Laks og sjøørret vandrer opp her på ettersommeren og høsten på vei opp til gyteområder lenger opp i elva, og senere vandrer en del av de voksne (mange dør etter gyting) ut igjen til sjøen.

Etter 2-4 år i elva vandrer unge laks og sjøørret ut i sjøen for å vokse og kjønnsmodnes. Dette stadiet kalles smolt, og de vandrer som regel raskt forbi den brakkvannspåvirkede delen av elva.

Ålen søker etter ferskvann

Ålen har en ganske omvendt livshistorie ettersom den klekkes i havet og vandrer opp i elver for oppvekst i ferskvann. Den har en formidabel evne til å passere hindringer på vei oppover vassdragene, og kan gjerne krype på land for å komme seg forbi fosser og kraftige strykpartier.

Ettersom Akerselva er sterkt kanalisert og preget av byens fremvekst historisk og i moderne tid, er det derfor svært lite naturlig vannvegetasjon i denne nedre delen av elva.

Tekst av Terje Laskemoen, Divisjonsdirektør i Miljødivisjonen i Bymiljøetaten

2

Gjennomføring av aksjonen

Årets Elverusken i Akerselva gikk av stabelen torsdag 22. mai med base i Nedre Foss park. Aksjonen varte fra klokken 10 til 14.

Det var Ruskengeneral Jenny Wallheden Krohn som ønsket velkommen før Marit Veia, Byråd for miljø- og samferdsel fikk ordet. Hun minnet om viktigheten av våre elveaksjoner og rettet en spesiell takk til Oslo Elveforum, for innsatsen de gjør i arbeidet for en renere Oslofjord.

«Jeg vil rette en stor takk til alle som bidrar til å holde Akerselva fri for forsøpling. Innsatsen dere legger ned er avgjørende for både elva og fjorden», sa Veia til de som hadde møtt opp.

«Det meste av forsøplingen i Akerselva stammer fra land, og det føres videre ut til Oslofjorden.

Derfor er det viktig å stoppe årsakene til forurensning. Kartleggingen av dagens funn gir oss verdifull innsikt i hva slags avfall som havner i elva, og vil hjelpe oss å sette inn riktige tiltak for å redusere forsøpling og mikroplast i Oslofjorden.», la hun til.

Aksjonen ble gjennomført sammen med Kirkens Bymisjon og prosjektet «I jobb, Oslo», som er et lavterskel arbeidstilbud for mennesker i aktiv rus eller med rushistorikk. Dette er mennesker som kjenner byen og utfordringene med forsøpling godt. I tillegg var en studentforening fra NMBU, Akerselvas Venner, Oslo Elveforum, Osloomarkas Fiskeadministrasjon (OFA), Bymiljøetaten, Oslofjordens Friluftsråd, og Bymiljøetatens entreprenører for området NCC, med.

Analyse av avfallet

I år sorterte og talte vi selv opp deler av avfallet som ble funnet i løpet av dagen. Dette er en viktig del av jobben, slik at vi kan danne oss en forståelse av hva folk faktisk kaster fra seg. Resultatene presenteres på side 7.

Gruppebilde før ryddingen begynte.

2.1 Mål og metode

• Mål

Elverusken er initiert med hensikt om å sette fokus på forsøpling i Oslos elver, og redusere forsøplingen. Det er også et tydelig mål å øke bevisstheten og ansvarsfølelsen rundt håndtering av avfall.

Å samle inn avfall langs Akerselva er viktig for å unngå at det havner i elva. Der vil det enten synke til bunns, eller drive videre ut i Oslofjorden. Elverusken er dermed en betydningsfull ryddeaksjon for å forhindre marin forsøpling, et satsingsområde for Oslo kommune.

Oslos elver er godt besøkt, noe som også gjør at de er utsatt for forsøpling. For Akerselva er den urbane beliggenheten en ytterligere faktor som gjør elva sårbar for forsøpling.

Vi må alle ta ansvar for å hindre forsøpling. Å skape gode miljøholdninger, og gjøre forsøplingsutfordringer kjent er et langsiktig arbeid for Rusken.

• Metode

Opprinnelig baserte vi metodikken på to kategorier:

- 1) Plast
- 2) Øvrig avfall

Disse kategoriene har kun blitt veid.

Gjennom veiing av avfallet har plastavfall utgjort en liten del av aksjonen på grunn av sin lave vekt sammenlignet med øvrig avfall. Det har videre gitt oss lite informasjon om hva slags søppel man faktisk finner under aksjonene, og hvilke av fraksjonene som er de mest problematiske.

Ny metodikk for kartlegging av innsamlet avfall

Det ble et behov for å videreutvikle metoden for registrering av innsamlet avfall for å få mer relevant kunnskap om kilder og årsaker bak forsøplingen i elva. Vår kollega i Plastteamet, Tora Tokvam Drægner, har gjort dette for oss, sammen med Hold Norge Rent og Salt.

Den nye metodikken går ut på å telle antall gjenstander i ulike avfallskategorier, samt veie totalvekt av avfallet fra både elvebunn og elvelangs. Denne metoden gir oss bedre forståelse for hvilke kategorier som er de hyppigste, samt kunne sammenligne data nasjonalt og internasjonalt.

I år valgte vi å sortere og telle et utvalg av avfallet. Dette gjorde vi selv på stedet.

Sortering og telling av avfall med god hjelp fra Oslo Elveforum.

2.2 Resultater

Ryddingen foregikk fra 10-14 med ca. 40 personer som gikk elvelangs.

Vi plukket totalt 1080 kilo søppel på denne aksjonsdagen, som er nesten 400 kilo mer enn fjoråret. Vi sorterte og talte deler av avfallet selv. Områdene som ble dekket var ca. hundre meter opp elven fra Nedre Foss Park, og deretter fulgte ryddeteamene elven ned forbi Nybrua mot Vaterland.

Kommentar om funnene

Sorteringen og tellingen av avfallet gir oss en indikasjon på hva slags vaner folk som bruker området har. Mens vi i Alnaelva ofte finner mer industrielt avfall, preges Akerselva stort sett av snus, sneip og matemballasje. Slik var det også i år. Av totalt 1569 gjenstander vi talte, var hele 960 av dem enten snus eller sneip. Papir og matemballasje var det også mye av.

Nesten alt avfallet vi fant var av nyere dato. For to år siden hadde det vært veldig høy vannstand i tiden før aksjonen, og dette året fant vi mer eldre avfall. En mulig grunn til det er at det ved høy vannstand blir fraktet mer avfall nedover, og at det høye vannet «får tak» i mer avfall som har ligget lenge på mer utilgjengelige steder. I år hadde ikke vannstanden vært spesielt høy i forkant av aksjonen.

Rusrelatert avfall

I områdene vi ryddet i under denne aksjonen finner vi alltid en del rusrelatert avfall, som sprøyter og annet brukerstyr. Det gjorde vi også i år. Mesteparten ble funnet ved Ankerparken og i Nedre Foss Park. Dette ryddes forsiktig og legges i sprøytebokser, slik at ingen skader seg på det vi finner. Vi har rutiner på dette som vi går gjennom med de frivillige før aksjonen starter. Vi talte ikke rusrelatert avfall denne gangen.

Entreprenør NCC stilte med pram og hentet ut avfall fra elven. En del av det tyngre avfallet, som metallavfall, fant vi her. Det ble også hentet opp en sykkel og noen dekk fra elven i år.

Dette desilitermålet rommer ca. 400 sneiper.

Nr / Kategori	Antall
1: Sneiper/Snus	960
2: Papir	184
3: Emballasje	163
4: Diverse	70
5: Glassbiter	52
6: Poser	29
7: Bokser	27
8: Tekstil	26
9: Flasker	25
10: Snusbokser	19
11: Røykpakker	14

Entreprenør NCC bisto både på
land og i vann.

Frivillige ryddere bidro med å
rydde elvebredden.

Rydding nedover Akerselva i nærheten av Ankerparken.

Dessverre finner vi ofte en del brukerutstyr når vi rydder i dette området.

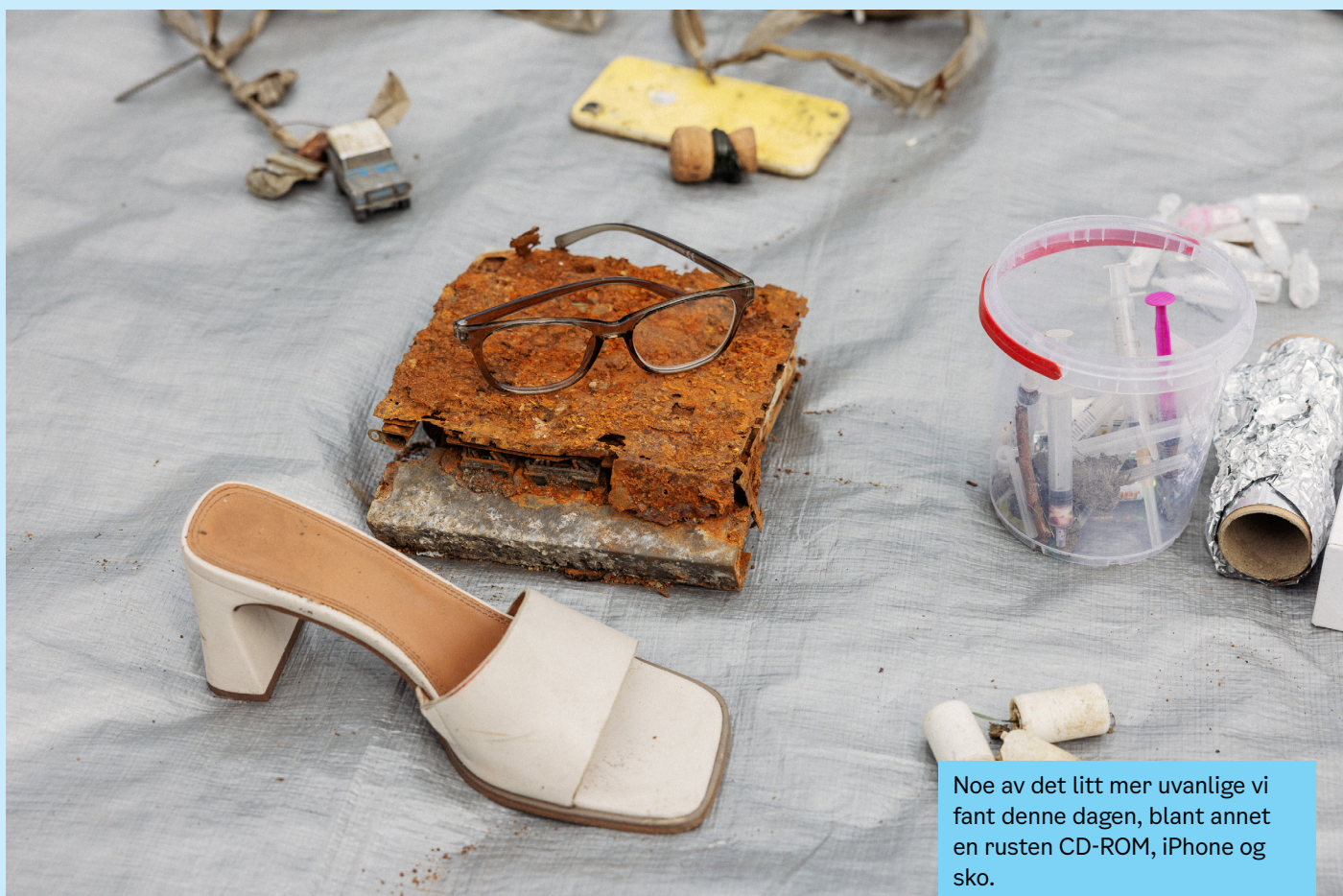

Rydding under overflaten.

Årets base var på Nedre Foss, men de oppmøtte ryddet også et godt stykke nedover elven.

Noe av det litt mer uvanlige vi fant denne dagen, blant annet en rusten CD-ROM, iPhone og sko.

Snus og sneip preger stort sett alltid funnene langs Akerselva.

3 Omtaler av aksjonen

Nei, ikke Kims lek, men funn fra Akerselva. Foto: Jan Khür / Studio Abrakadabra / Rusken

Dette fant Rusken under oppryddingen i Akerselva

Skal det være et par briller, en iPhone eller noen kanyler? Torsdag plukket Rusken mer enn et tonn søppel under sin aksjon i Akerselva. Her er noe av det som ble dratt opp fra elva og elvebredden.

Vegard Velle
VÅRT OSLO

PUBLISERT 23.05.2025 - 12:02

Ryddeaksjonen ble omtalt i Vårt Oslo. *Klikk på bildet for å lese artikkelen.*

Alle foto: Jan Khür

www.rusken.no
[instagram.com/rusken_oslo](https://www.instagram.com/rusken_oslo)

Oslo

Rusken

